

No: 830 – Mahreç İşareti

TARAKLI ŞİMŞİR KAŞIK

Tescil Ettiren

SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 08.07.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 09.08.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 830
Tescil Tarihi	: 09.08.2021
Başvuru No	: C2020/181
Başvuru Tarihi	: 08.07.2020
Coğrafi İşaretin Adı	: Taraklı Şimşir Kaşık
Ürün / Ürün Grubu	: Kaşık / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Hanlı Merkez Sakarya Cad. Atatürk Blv. Arifiye SAKARYA
Coğrafi Sınırı	: Sakarya ili Taraklı ilçesi
Kullanım Biçimi	: Taraklı Şimşir Kaşık ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Taraklı Şimşir Kaşık ibaresi ve mahreç işareti amblemi işletmede kolayca görülebilecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Taraklı Şimşir Kaşık; şimşir ağacından el işçiliği ile yapılan oval biçimli, çukurluğu az ve saplı bir üründür. Geçmişe eskiye dayanan Taraklı Şimşir Kaşığının 1906 tarihli yapımı, Taraklı Kültür evinde sergilenir (Şekil 1).

Şekil 1.

Taraklı Şimşir Kaşık, şimşir ağacının en çok gövdesinden yapılır. Ancak kaşık yapılacak ağacın gövdesinin çapının 15 cm'den az olmaması gerekir. Ağaçlar seçilip kesildikten sonra kolay işlenebilmesi için bir süre bekletilip dinlendirilir. Çok kurumuş ağaçlar suda bekletilir. Ağacın kesilmesi, hazırlığı ile kaşık yapımı ustalık gerektirir.

Üretim Metodu:

Kullanılan özel araçlar

Keser: Taraklı Şimşir Kaşığının taslak haline getirilmesinde kullanılır. Bilinen keserlerden daha küçüktür. Sapı ile ağız arasındaki eğim en az 40 derecedir. Çivi çıkarma bölümü bulunmaz.

Tezgâh (Tez): Üzerinde genellikle el veya küçük makinelerle iş görülen araçtır. Üzerinde törpü ve odununun yerleştirilmesi için yapılan küçük bir kanal şeklinde bölüm bulunur.

Eğdi (İğdi): Kaşığının ağız kısmını yontmak için kullanılan uzun saplı ve keskin uçlu araçtır.

Kazıma bıçağı: Kısa saplı kesici alettir. Kafa kazıyanı, sap gazıyanı/kazıyanı ve iç gazıyanı isimleriyle de bilinir.

Şimşir ağacı balta ile kesilerek taslak haline getirilir. Taslak, yörede kaşığının kabaca ortaya çıkarılmış haline denir. İlk işleme, keserle yapılır. Kesilen parçanın her iki ucuna kaşığının ağız şekli verilir. Düzeltme tezgâhına konularak çapraz (iki taraflı) olarak kesilir. Böylece aynı malzemeden birden fazla sayıda kaşık taslağı elde edilir. Taslak haline getirilen kaşık, düzeltme tezgâhındaki yerine yerleştirilerek keser ile ince işlemesine başlanır.

Taslağın sağı solu yontularak toparlama işlemi yapılır. Ardından kaşık tekrar tezgâhtaki yerine konulup ağız kısmının içi keserle kabaca oyulur. Bundan sonraki aşamada tezgâhtaki yerine keser yardımıyla çakılıp kaşığının iç kısmını oyma işlemine devam edilir. Bu işlem bittikten sonra omuz puhu omuza yerleştirilip kaşığının sapı omuz pohuna bastırılarak kaşığının içi, iğdi ile yontulup törpülenir. Ardından kaşığının arka bölümü (sırtı) ve sap bölümü kazınır. Daha sonra iç gazıyanı ile genel rötuşlar yapılarak perdahlama işlemi tamamlanır. Kaba işçiliği tamamlanmış olan kaşık, bıçak yardımı işlenerek asıl şeklini alır. Ağız kısmı iğdi ile oyulup sıyrıcı aracılığı ile ince işçiliği yapılır. Törpü ile istenen bölümler düzeltilir.

İnce işçiliği yapılan Taraklı Şimşir Kaşıklar genellikle güneş ışığı altında doğal yöntemler kullanılarak kurutulur.

İsteğe bağlı olarak kaşıklara kuruduktan sonra boyama işlemi yapılabilir. Boyamada genellikle yeşil ve kırmızı renkler kullanılarak küçük fırçalar ile yapılır. Boyaması biten kaşıklara bezir yağı ve çam sakızı karışımı cila sürülüp tamamlanır.

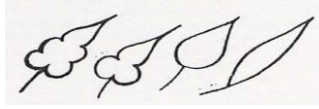
Taraklı Şimşir Kaşığında Kullanılan Desenler

Kaşık ağzı desenleri; ortada bir çiçek ve çiçeğin uzantısında dal ve yapraklar bulunur. Kaşığa derinlik vermek amacıyla ortadaki çiçek genelde kırmızı renkli olur (Şekil 2).

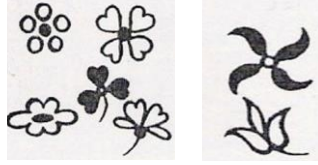
Şekil 2.

Yaprak desenleri; çiçeği çevreleyen yeşil yapraklar düz veya yuvarlak kenarlıdır (Şekil 3).

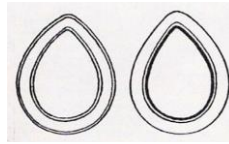
Şekil 3.

Çiçek desenleri; genelde papatya benzeri yuvarlak ya da lale benzeri taç yapraklı çiçekler yapılır. Çiçeklerin göbekleri sarı yıldız ile boyanır (Şekil 4).

Şekil 4.

Kenar suyu; kaşığın iç kısmına ikinci bir hat çizilmesine denir. Kaşığın şeklini ortaya çıkarıp, ince ve daha küçük görünüm kazanması amacıyla yapılır (Şekil 5).

Şekil 5.

Tepe bitimleri; sap kısımlarının tepe bölümlerine yapılan yaprak desenleridir (Şekil 6).

Şekil 6.

Bağ, serbest yaprak, vazo ve saksı desenleri; aşağıdaki desenler yapılır (Şekil 7).

Şekil 7.

Sap deseni; kaşığın dal kısmı merkezde bir adet çiçek ve sap boyunca uzanan dal ve yapraklardan oluşur (Şekil 8).

Şekil 8.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Geçmişe eskiye dayanan ve üretimi ustalık becerisi gerektiren Taraklı Şimşir Kaşığın, coğrafi sınır ile ün bağı bulunur. Bu sebeple tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırdaki gerçekleştirmelidir.

Denetleme:

Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası koordinatörlüğünde; Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası, Taraklı Belediyesi ve Sakarya Taraklı Halk Eğitim Merkezinden oluşan denetim mercii tarafından yılda bir kez düzenli olarak, ayrıca şikâyet halinde ve gerekli görülen durumlarda her zaman yapılır.

Denetim mercii tarafından; kullanılan ağacın Şimşir ağacı olması ve üretim metoduna uygunluğu ile Taraklı Şimşir Kaşık ibaresi ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.